

Norecopa
c/o Veterinærinstituttet
Postboks 750 Sentrum
0106 Oslo
<https://norecopa.no>
tlf. 41 22 09 49
post@norecopa.no

Årsberetning for 2019

2019 i et nøtteskall	3
<i>Om Norecopa</i>	3
<i>Hva har vi oppnådd?</i>	3
<i>Hvor har pengene kommet fra?</i>	3
<i>Hva har pengene gått til?</i>	4
Milepæl: Videreutvikling av Norecopas nettsider og innlemmelse av en EU-database	5
Milepæl: Å fremme PREPARE-retningslinjene internasjonalt	5
Milepæl: Opprettelse av nettsider for et europeisk nettverk av 3R-sentre	6
Milepæl: Deltagelse på FELASA-kongressen	6
Vedlegg	7
1) Om organisasjonen	7
Norecopas sammensetning og mål	7
Norecopas styre og årsmøte	7
Norecopas valgkomité	8
Sekretariatet	8
Arbeidsmiljøet, likestilling og miljøpåvirkning	8
Norecopas medlemmer	9
2) Økonomi	9
Regnskapet for 2019	9
Ekstern støtte i 2019	11
3) Formålsrettet aktivitet	11

Norecopas nettsider	11
Norecopas årsmøte og fagseminar	13
PREPARE-retningslinjene for planlegging av forskning og testing på dyr.....	14
Norecopas 3R-pris	16
FELASA-kongressen	17
En samling retningslinjer for klassifisering av belastningen på forsøksdyr	18
Et interaktivt kart over europeiske 3R-sentre	19
Innlemmelse av EUs inventar av 3R-ressurser i Norecopas nettsted	19
Deltagelse på andre faglige møter.....	19
Kontaktmøter	21
Stortinget	21
Forskningsrådet og NENT.....	21
Mattilsynet.....	21
Samarbeid med de andre nordiske 3R-sentre.....	22
Danmarks 3R-Center	22
Øvrige aktiviteter i 2019	22
Norecopas publikasjoner i 2019	23
Nyhetsbrev.....	23
Vitenskapelige artikler	23
Kronikker og leserbrev	24
Norecopa og sosiale media	24

2019 i et nøtteskall

Om Norecopa

Norecopa er en konsensus-plattform¹ som arbeider for å fremme “de 3 R’ene” (Replacement, Reduction, Refinement)² innenfor dyreforsøk. Norecopas sammensetning og mål er beskrevet i mer detalj i vedlegget til årsberetningen.

Norecopa fylte 12 år den 10. oktober 2019. Organisasjonen har hatt stor fremgang i 2019. Norecopas styre vedtok et slagord i 2019 for å uttrykke organisasjonens sentrale mål og verdier:

Norecopa: PREPARE for better Science

Hva har vi oppnådd?

Norecopas viktigste milepæl i 2019 har vært:

- Videreutvikling av Norecopas nettsider og innlemmelse av en EU-database
- Å fremme PREPARE-retningslinjene internasjonalt
- Opprettelse av nettsider for et europeisk nettverk av 3R-sentre
- Deltagelse på FELASA-kongressen

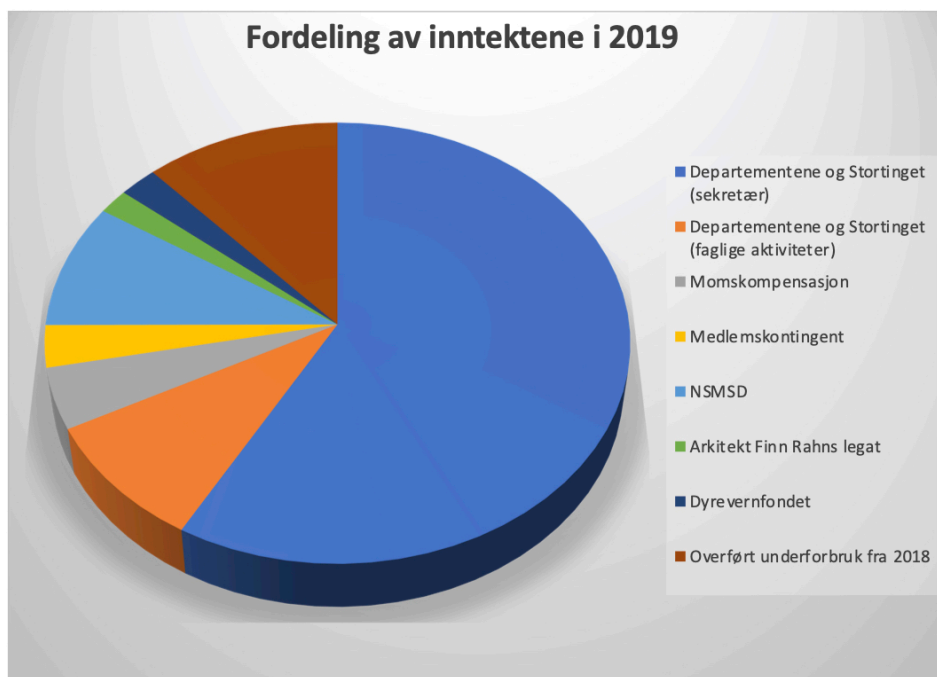
Disse milepælene er kort omtalt i hoveddelen av denne årsberetningen. Flere detaljer samt ytterligere aktiviteter er beskrevet i vedlegget.

Hvor har pengene kommet fra?

Norecopa får en grunnbevilgning fra departementene, som i 2019 finansierte utgiftene til Norecopas sekretær i 100% stilling. I tillegg tildelte Stortinget kr 250 000 direkte til Norecopa som et bidrag til faglig aktivitet. Resten av aktiviteten ble finansiert med medlemskontingenten og eksterne midler som Norecopa hadde søkt om. Dette er beskrevet i vedlegget til årsberetningen.

¹ <https://norecopa.no/about-norecopa/consensus>

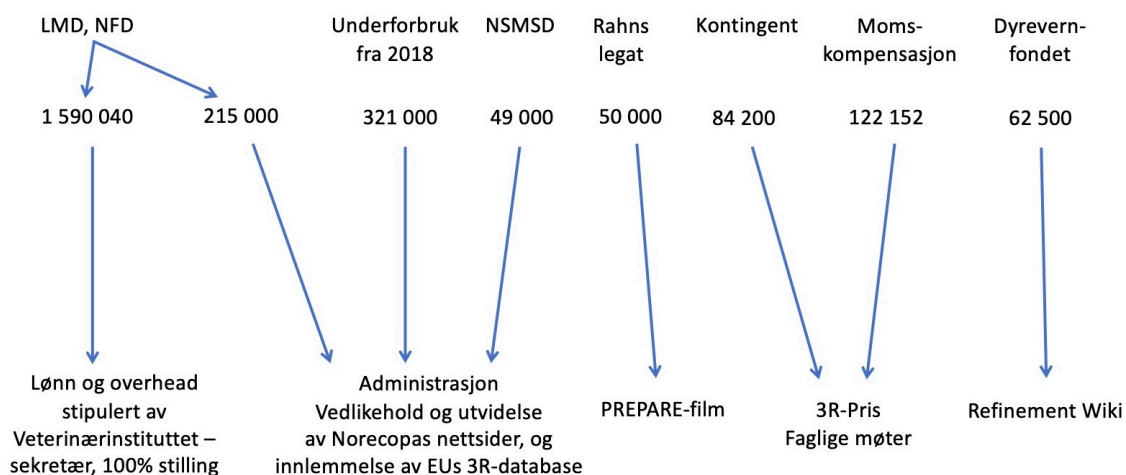
² <https://norecopa.no/alternatives/the-three-rs>

Hva har pengene gått til?

Diagrammet nedenfor viser i grove trekk hvordan Norecopas inntekter i 2019 ble fordelt på de ulike arbeidsoppgavene. Norecopa har hatt én ansatt i 2019: Adrian Smith er Norecopas sekretær, og har arbeidet i 100% stilling.

Omtrentlig fordeling av Norecopas inntekter i 2019 på de ulike kostnadspostene

LMD: Landbruks- og matdepartementet
NFD: Nærings- og fiskeridepartementet

NSMSD: Nordisk Samfunn Mot Smertevoldende Dyreforsøk

Av Norecopas totale inntekter fra Stortinget og andre kilder ble 8% brukt til kontorutgifter og administrative formål, inkludert advokatbistand og konsulentttjenester. Regnskapet er beskrevet i mer detalj i vedlegget.

Milepæl: Videreutvikling av Norecopas nettsider og innlemmelse av en EU-database

Nettsidene norecopa.no er Norecopas største ressurs, og de er fritt tilgjengelige for alle. Nettsidene er organisert som én stor database, som ved slutten av 2019 hadde omlag 8 600 sider. Ifølge Google Analytics var det 252 481 treff på nettsidene i 2019, fra 114 696 unike besøkende som representerte de fleste land i verden. Tilsvarende tall for 2018 var 175 208 treff og 76 590 unike besøkende, d.v.s. økninger på henholdsvis 44% og 50%. Trenden med økninger fortsetter da det fra 2017 til 2018 økte det med henholdsvis 31% og 66%.

I tillegg til disse besøkene, ble filer lastet ned fra Norecopas nettsted over 5 100 ganger. Omlag en fjerdedel av disse nedlastninger var PREPARE-sjekklisten³, på et av de 21 språk som den er publisert i.

I 2019 innlemmet Norecopa et inventar av 3R-ressurser i nettstedet. Inventaret ble laget av EU-Kommisjonens Joint Research Centre (JRC) og inneholder over 800 ressurser.

Det finnes mer informasjon om nettsidene i vedlegget til årsberetningen.

Milepæl: Å fremme PREPARE-retningslinjene internasjonalt

Norecopas retningslinjer for planlegging av dyreforsøk, PREPARE (*Planning Research and Experimental Procedures on Animals: Recommendations for Excellence*), ble forhåndspublisert i tidsskriftet *Laboratory Animals* i 2017, og kom på trykk i april-nummeret av tidsskriftet i 2018⁴. Det er blitt den mest siterte artikkelen i *Laboratory Animals* de tre siste årene⁵, og den er blitt nedlastet over 12 000 ganger fra tidsskriftets nettsted⁶.

PREPARE inkluderer en 15-punkts sjekkliste. Sjekklisten ble oversatt til ytterligere 4 språk i 2019; totalantallet er nå 21.

I 2019 produserte Norecopa en kort tegnefilm som illustrerer tankegangen bak bruken av PREPARE⁷.

Norecopas sekretær holdt tilsammen 18 muntlige presentasjoner om PREPARE i 2019, i 13 land. Antallet organisasjoner og institusjoner som anerkjenner PREPARE fortsatte å øke i 2019⁸.

I samarbeid med danske kollegaer arrangerte Norecopa to kurs om design av dyreforsøk, med PREPARE som rammen. Kursene, som varte én dag hver, ble holdt i København og Trondheim.

Vedlegget til årsberetningen inneholder mer om dette.

³ <https://norecopa.no/PREPARE/prepare-checklist>

⁴ <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0023677217724823>

⁵ <https://journals.sagepub.com/home/lan>

⁶ <https://journals.sagepub.com/doi/metrics/10.1177/0023677217724823>

⁷ <https://norecopa.no/prepare/film>

⁸ <https://norecopa.no/PREPARE/endorsements>

Milepæl: Opprettelse av nettsider for et europeisk nettverk av 3R-sentre

Representanter fra mer enn 15 europeiske 3R-sentre møttes i Berlin i mars 2019 for å utveksle idéer og identifisere områder for tettere samarbeid. Møtet var resultatet av et initiativ under EUSAAT-kongressen i Linz i 2018. Det tyske 3R-senteret BB3R (Berlin-Brandenburg Research Platform) var vert for møtet.

Nettverket har begynt å skrive en søknad om en COST Action for å finansiere fremtidige aktiviteter.

På vegne av nettverket har Norecopa konstruert et interaktivt kart av europeiske 3R-sentre, med lenker til omtaler av hvert senter⁹.

Flere detaljer om dette samarbeidet finnes i vedlegget til årsberetningen.

Milepæl: Deltagelse på FELASA-kongressen

Norecopas sekretær var involvert i organiseringen av en sesjon under FELASA-kongressen i Praha¹⁰ i juni 2019. Kongressen hadde 2 000 deltagere. Sekretæren var invitert foredragsholder, og holdt tilsammen tre muntlige presentasjoner. I tillegg hadde han to posterpresentasjoner, og var medforfatter på en tredje.

Han deltok også i to nettverksmøter under kongressen: ett for The International Culture of Care Network¹¹ og ett for nettverket av de europeiske 3R-sentrene¹² (se nedenfor).

Norecopa er vert for nettsidene til begge disse nettverkene, og finansierte møteromsutgiftene for Culture of Care nettverket.

I tillegg deltok han i en paneldebatt om forbedring av rapportering av dyreforsøk, arrangert av Laboratory Animals Ltd.

Vedlegget til årsberetningen inneholder mer informasjon om presentasjonene på denne kongressen.

Oslo, mars 2020

Bente Bergersen
(styreleder)

Siri Knudsen
(styremedlem)

Børge N. Fredriksen
(styremedlem)

Susanna Lybæk
(styremedlem)

Adrian Smith (sekretær)

⁹ <https://norecopa.no/3REurope>

¹⁰ <http://www.felasa2019.eu>

¹¹ <https://norecopa.no/coc>

¹² <https://norecopa.no/overview-of-european-3r-centres>

Vedlegg

1) Om organisasjonen

Norecopas sammensetning og mål

Norecopa er en selvstendig medlemsorganisasjon, med et styre som representerer fire av interessepartene rundt dyreforsøk:

- forvaltning
- forskning og undervisning
- industri
- dyrevern/dyrevelferd

Norecopa er registrert i Brønnøysund, med egne vedtekter¹³, og årsmøtet som det høyeste organet¹⁴.

Norecopa er dessuten medlem av den europeiske paraplyorganisasjonen for nasjonale plattformer, *ecopa (European Consensus-Platform on Alternatives)*¹⁵.

Norecopa har en handlingsplan¹⁶ som godkjennes på årsmøtene. Planen ble ikke oppdatert i 2019.

Norecopas styre og årsmøte

Norecopas årsmøte ble arrangert den 4. juni 2019 på Adamstua i Oslo. Årsberetningen og regnskapet 2018 samt budsjettforslaget for 2019 ble godkjent. Det var kun 5 stemmeberettigede tilstede på årsmøtet, hvorav én var styremedlem. Tatt i betraktningen at årsmøtet er Norecopas høyeste organ er antallet svært skuffende.

Ingen styremedlemmer var på valg ved årsmøtet¹⁷ i 2019. Styret besto derfor fortsatt av følgende medlemmer:

Bente Bergersen, Mattilsynet, (styreleder) **

vara: Gunvor Knudsen, Mattilsynet **

Børge N. Fredriksen, Pharmaq AS*

vara: Ann Cathrin Einen, MSD Animal Health*

Siri Knudsen, Universitetet i Tromsø*

vara: Chris Noble, Nofima*

Susanna Lybæk, Dyrevernalliansen **

vara: Birgitte Fineid, Dyrebeskyttelsen Norge **

*frem til 2020 **frem til 2022

¹³ <https://norecopa.no/vedtekter>

¹⁴ <https://norecopa.no/no/om-norecopa/årsmøter>

¹⁵ <http://www.ecopa.eu>

¹⁶ <https://norecopa.no/aktivitetsplan>

¹⁷ <https://norecopa.no/styre-og-sekretariat>

Alle sakspapirene og referatet fra årsmøtet er lagt ut på Norecopas nettsider¹⁸.

Det ble avholdt tre styremøter i 2019 (5. februar, 6. mai og 2. september). Referatene er tilgjengelige på Norecopas nettsider¹⁹.

Norecopas valgkomité

Valgkomitéen frem til årsmøtet i 2019 var:

- Bjørn Groven, Mattilsynet (leder, representant for forvaltningen)
- Simon Wadsworth, Cargill Aqua Nutrition (representant for industrien)
- Tore Kristiansen, Havforskningsinstituttet (representant for akademien)
- Adeleid Haugen, Dyrevernalliansen (representant for dyrevernorgrnasjonene)

Årsmøtet valgte en ny valgkomité den 4. juni 2019, for to år:

- Dag Atle Tuft, Mattilsynet (representant for forvaltningen)
- Trygve Poppe, Pharmaq AS (representant for industrien)
- Marianne Waldum Furnes, NTNU (representant for akademien)
- Adeleid Haugen, Dyrevernalliansen (representant for dyrevernorgrnasjonene)

Sekretariatet

Sekretariatet er tilknyttet Veterinærinstituttet, som dermed har personal- og økonomiansvar. Sekretærstillingen ligger under Seksjon for dyrehelse, vilt og velferd. Sekretæren har hatt kontorstøtte fra Administrasjonen, blant annet i forbindelse med regnskapet og utsendelse av fakturaer.

Adrian Smith har vært fast ansatt som Norecopas sekretær i 50% stilling siden 2008. I samråd med Norecopas styre har han en hjemmekontoravtale med Veterinærinstituttet. I 2019 arbeidet han i 100% stilling, takket være et vedtak på Stortinget under budsjettbehandlingen i desember 2018.

Arbeidsmiljøet, likestilling og miljøpåvirkning

Norecopa har i 2019 hatt én mannlig ansatt i 100% stilling, med hjemmekontoravtale med Veterinærinstituttet. Norecopas styre besto av tre kvinner (herunder styreleder) og en mann.

¹⁸ <https://norecopa.no/arsmoter>

¹⁹ <https://norecopa.no/styrereferater>

Det er ikke registrert skader eller ulykker på den ansatte i beretningsåret, eller klager på arbeidsmiljøet. Norecopa driver ikke med virksomhet som kan forårsake en betydelig påvirkning av det ytre miljøet.

Norecopas medlemmer

Ved utgangen av 2019 var det 42 institusjoner eller avdelinger med fullt medlemskap i Norecopa, og 23 privatpersoner med assosiert medlemskap. Disse tallene var uendret fra 2018. De fleste av de store forskningsinstitusjonene i Norge er medlemmer av Norecopa. Det ble ikke vedtatt økninger i medlemskontingenten i 2019. Kontingenten er kr 2 000 for fullt medlemskap, og kr 200 for privatpersoner. Kontingenten for privatpersoner har dermed vært uendret siden oppstarten av Norecopa i 2007.

2) Økonomi

Regnskapet for 2019

Norecopas grunnbevilgning kommer fra Landbruks- og matdepartementet og Nærings- og Fiskeridepartementet. Den gis som midler til forvaltningsstøtte gjennom tildelingen til Veterinærinstituttet. I desember 2018 vedtok Stortinget å tildele en 100%-stilling for Norecopas sekretariat i 2019. Veterinærinstituttet regnskapsfører Norecopa som et prosjekt, noe som betyr at kostnadene for denne stillingen utgjorde kr 1 590 040 i 2019. Dette beløpet dekker ikke bare sekretærens lønn, men også Veterinærinstituttets overhead for stillingen.

Stortinget bevilget i tillegg kr 250 000 direkte til Norecopa som et bidrag til faglig aktivitet. Resten av Norecopas aktiviteter i 2019 ble finansiert av medlemskontingent samt eksterne inntekter. I 2019 utgjorde disse eksterne bidrag tilsammen kr 889 852. Dette inkluderte et underforbruk på kr 321 856 fra 2018, som skyldtes sent innkomne donasjoner. Regnskapet for 2019 viste et underforbruk på kr 35 362, som ble overført i sin helhet til 2020.

I tillegg til midlene innenfor Veterinærinstituttet har Norecopa, etter å ha innhentet juridiske råd, åpnet en bankkonto i 2019 i Sparebanken Sør. Kontoen brukes for donasjoner Norecopa mottar fra eksterne kilder. Kontoen regnskapsføres av et uavhengig regnskapsfirma (Saldo Regnskap, Risør). Hensikten med kontoen er å sikre at et eventuelt underforbruk overføres i sin helhet til det påfølgende året. I 2019 overførte Nordisk Samfunn Mot Smertevoldende Dyreforsøk (NSMSD)²⁰ kr 250 000 til denne kontoen til oppdatering av NORINA-databasen. Dyrevernfondet²¹ overførte kr 62 500 til etableringen av et brukerredigert nettsted for forbedring av dyreforsøk (Refinement Wiki). Ved slutten av 2019 hadde denne kontoen en balanse på kr 211 195. Dette overskuddet skyldtes at mye av arbeidet med NORINA-databasen

²⁰ <http://www.nsmsd.no>

²¹ https://www.dyrevern.no/dyrevernfondet/about_the_norwegian_animal_protection_fund

i 2019 ble gjort med en donasjon fra NSMSD som kom for sent i 2018 til å kunne brukes det året.

Regnskap for Norecopa 2017-2019

	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Regnskap 2017
Utgifter			
1 Deltagelse på ecopas årsmøte	0,00	0,00	0,00
Drift av sekretariatet			
2 Bokførte utgifter til sekretærstilling (Adrian Smith)	1 590 040,00	1 509 140,00	1 201 000,20
3 Bokførte utgifter til konsulentstilling (Karina Smith og etterfølgere)	138 609,39	0,00	647 290,80
4 Kontorutgifter	24 723,82	8 465,65	63 069,95
4a Kontorrevolsta	7 245,00	6 973,75	6 886,40
4b Kjøp og oppgradering av datamaskin og programvare	17 478,82	1 791,90	56 202,31
Trykningsutgifter			
5 Materiale til årsmøte t			
6 Øvrig informasjonsmateriale*	74 050,86	38 960,58	3 949,16
Medlemsavgift ecopa	982,43	962,25	898,55
8 Faglige møter/reiser inkl. 10-års jubileum & hefte	117 667,80	90 184,85	165 398,54
Nettsider			
9 Lisenser og supportavtaler	78 973,84	97 531,40	112 806,40
Videreutvikling, reparasjoner	183 062,52		
10 Domeneregistrering	8 481,25	8 601,25	7 670,50
Styremøter, årsmøte og høringer			
Reiseutgifter	28 058,69	1 401,12	23 248,57
11 Årsmøte (gjesteforelesere og Norecopas personale)	27 359,73	1 401,12	23 248,57
12 Høringer og lignende	698,96		
Beverfning			
13 Årsmøte juni	6 927,92	4 331,45	7 278,90
Øvrig faglig aktivitet	150 254,00	104 998,33	258 779,71
14 Utstilling av 3R pris	30 949,58		30 000,00
15 Arbeidsmøte om fiskevaksiner			
16 Annet (bl.a. advokat, regnskapskontor)	45 339,28	6 750,00	
17 Voss			
18 ENRICH-Fish	402,50		48 646,31
19 Nye nettsider**	71 484,38	60 546,88	82 812,50
20 PREPARE	2 078,26	37 701,45	57 104,84
21 Konsensusmøte			40 216,01
Sum utgifter uten stillingsmidler	811 792,53		
Resultat ifølge Veterinærinstituttets regnskap	811 792,53		
Refusjoner i forbindelse med inviterede foredrag ikke bokført ovenfor	-18 946,80		
Sum utgifter	2 382 885,72	1 864 576,88	2 491 390,28
Inntekter			
22 Tildelinger over LMD (stillingskostnader + driftsmidler)	-1 840 040,00	-1 509 140,00	-1 300 000,00
23 Morekompensasjon	-122 152,00	-130 010,00	-118 814,00
24 Tilskudd fra Stansent/LAL/SAB/Dyrebeskyttelsens Fond/Scand-LAS/Rahns legat	-50 000,00	-114 685,00	-22 538,88
25 Tilskudd fra Nordisk Samfunn		-250 000,00	-337 425,00
26 ENRICH-Fish			-143 352,92
27 Nye nettsider (Novo Nordisk + NSMSD+SAB+LAL+USDA+UFAW)		-16 398,50	-122 063,88
28 PREPARE			-22 282,73
29 Medlemsavgift, fullt medlemskap	-80 000,00	-82 000,00	-43 000,00
30 Medlemsavgift, assosiert medlemskap	-4 200,00	-4 200,00	-4 600,00
31 Underforbruk fra året før	-321 856,62	-80 000,00	-140 424,56
Sum inntekter	-2 418 248,62	-2 186 433,50	-2 254 421,97
Resultat	35 362,90	321 856,62	-236 968,31

Resultat ifølge Veterinærinstituttets regnskap

35 362,90

*I 2019 var kr 57 000 av dette til skrivefilmen om PREPARE

**I 2019 var dette installasjonen av EUs database over internasjonale 3R-ressurser

Regnskap for Norecopas private midler i 2019:

Prosjekt 1: Oppdatering/vedlikehold av NORINA

Inntekter	Nordisk Samfunn Mot Smertevidende Dyreforsøk	-250 000,00
Utgifter	Bitfarm	38 750,00
	Bankomkostninger	90,00
	Renter	-35,00
Resultat		211 195,00

Prosjekt 2: Installasjon av Refinement Wiki

Inntekter	Dyrevernfondet	-62 500,00
Utgifter	Bitfarm	62 500,00
Resultat		0,00

Regnskapet for 2019 ble revidert av Norecopas revisor, Jon Li Tjørsvaag, på bilagsnivå. Norecopas midler fra Stortinget inngår i Veterinærinstituttets regnskapssystem og er dermed også underlagt Riksrevisjon. Forutsetningen for fortsatt drift av Norecopa er tilstede.

Det er Norecopas erfaring at det er svært vanskelig å drifte organisasjonen på den halve stillingen som utgjør basisbevilgningen fra departementene. Næringskomitéens ekstrabevilgninger fra og med budsjettåret 2013 har gitt Norecopa mye større handlekraft. At Norecopa hadde en heltids-stilling og "startkapital" på kr 250 000 i 2019 ga Norecopa det nødvendige handlingsrommet til å nå milepælene beskrevet i den første delen av årsberetningen.

Ekstern støtte i 2019

1. Innstillingen om statsbudsjettet for 2019 fra Næringskomitéen²² ble vedtatt av Stortinget, slik at Norecopa fikk en hel stilling til sekretariatet samt kr 250 000 til faglig aktivitet.
2. I 2018 signerte Norecopa en 3-års avtale med Nordisk Samfunn Mot Smertevoldende Dyreforsøk²³ (NSMSD) for å finansiere arbeidet med å videreutvikle NORINA-database²⁴. Denne avtalen sikrer Norecopa et årlig bidrag på kr 250 000.
3. Norecopa søkte Lotteri- og stiftelsestilsynet om momskompensasjon for 2018, og fikk utbetalt kr 122 152 i desember 2019, en nedgang på 6% sammenlignet med året før.
4. Norecopa søkte Dyrevernfondet²⁵ om tilsammen kr 1 077 375 for 7 prosjekter. Fondet donerte kr 62 500 for opprettelsen av et brukerredigert nettsted for forbedring av dyreforsøk (Refinement Wiki).
5. I 2018 søkte Norecopa arkitekt Finn Rahns legat²⁶ om tilsammen kr 370 000 til tre prosjekter:
 - a. å lage to tegnefilmer (én om PREPARE-retningslinjene og én som beskriver hvordan Norecopas nettsider kan brukes),
 - b. å fornye programvaren for Norecopas elektroniske diskusjonsforum,
 - c. å utvide delen av Norecopas nettsted som beskriver hjemmelagede undervisningsmaterialer.

Norecopa mottok kr 50 000 som kunne brukes fritt til et av disse prosjektene. Midlene ble brukt til å finansiere tegnefilmen (beskrevet nedenfor) om PREPARE. Midlene fra legatet ankom for sent i 2018 til å kunne bli regnskapsført det året. Derfor figurerer de i regnskapet for 2019.

Norecopa er svært takknemlig for alle disse eksterne bidragene.

3) Formålsrettet aktivitet

Norecopas nettsider

Norecopa har hatt egne nettider, <https://norecopa.no>, siden februar 2008. I tillegg er suffiksene .info, .com, .eu, .net, .org og .cn registrert på domenenavnet. I 2019 har nettsidene for det meste blitt oppdatert av Norecopas sekretær og (når det gjelder NORINA-databasen)

²² <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2017-2018/inns-201718-008s>

²³ <http://www.nsmsd.no>

²⁴ <https://norecopa.no/NORINA>

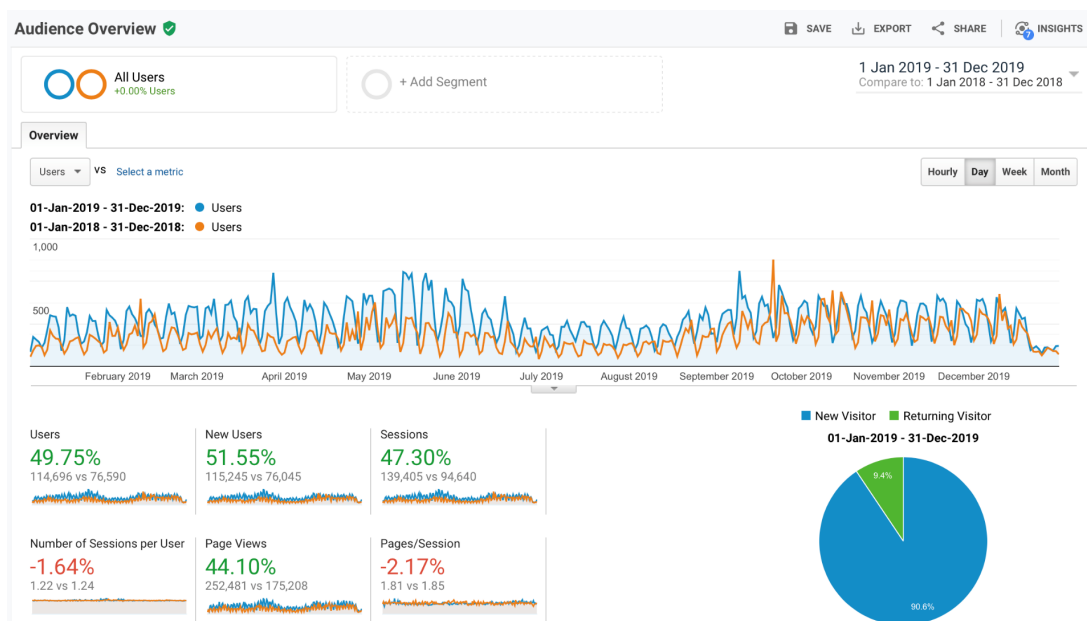
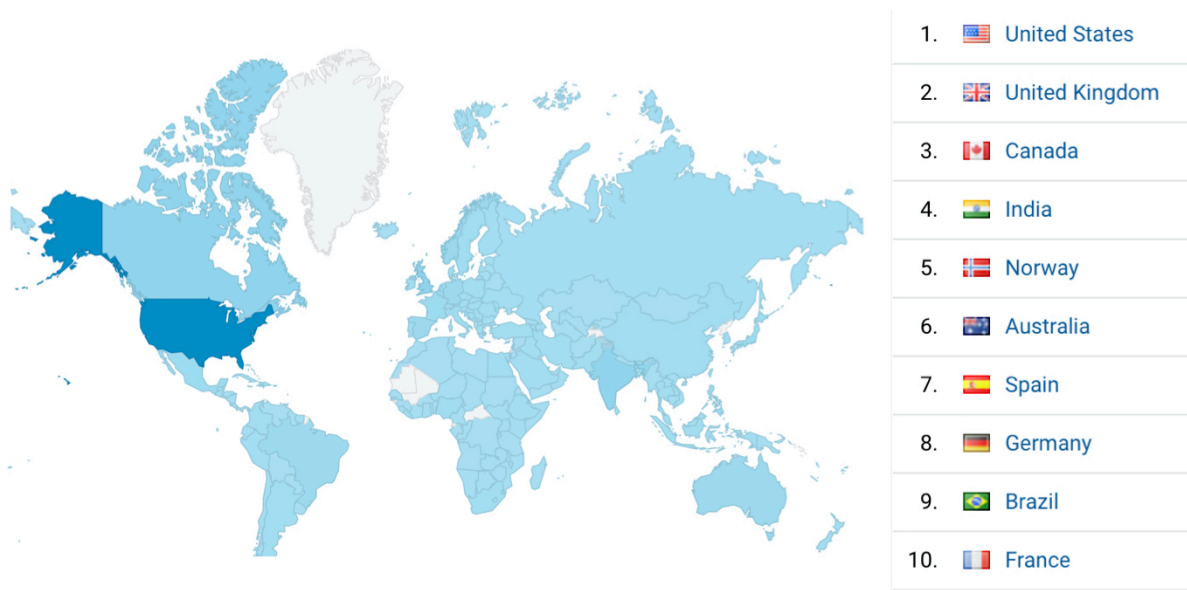
²⁵ https://www.dyrever.no/dyrevernfondet/about_the_norwegian_animal_protection_fund

²⁶ <https://www.vetnett.no/stipender-og-legater>

av Elisabeth Pagels (Bitfarm AS). Norecopa bruker statistikk-verktøyet Google Analytics til å overvåke bruken av nettsidene.

Norecopa bruker to firmaer, NetLab og Bitfarm, til å vedlikeholde og viderutvikle nettstedet. Norecopa har en drifts- og støtteavtale med Bitfarm. Firmaet Webhuset brukes til domeneregistrering, og Getonnet til programvaren for diskusjonsforumet som driftes av Norecopa (se nedenfor).

Statistikken fra Google Analytics viser at nettsidene er i bruk i de fleste landene i verden:

Norecopas nettsted inkluderer flere databaser. Blant disse er NORINA²⁷, som inneholder informasjon om produkter som kan erstatte eller supplere bruken av dyr i undervisningen og opplæringen, og TextBase²⁸, som inneholder informasjon om litteratur innen forsøksdyrlære. I 2018 fornyet Nordisk Samfunn Mot Smertevoldende Dyreforsøk (NSMSD) sin støtte av arbeidet med å vedlikeholde og videreutvikle disse databasene. I 2019 ble mesteparten av arbeidet med å oppdatere NORINA foretatt av Elisabeth Pagels, i henhold til en 3-årig avtale med IT-firmaet Bitfarm som ble signert i slutten av 2018. Mye av arbeidet i 2019 har handlet om å fjerne informasjon om gamle produkter som ikke lenger er tilgjengelige. Ved slutten av 2019 inneholdt NORINA informasjon om ca. 3 000 produkter, mens TextBase hadde omlag 1 600 poster.

I tillegg til nettsidene, drifter Norecopa et **lukket diskusjonforum** via epost for personer med særskilt ansvar ved landets forsøksdyravdelinger. Dette forumet er per i dag, den eneste muligheten som denne gruppen har å diskutere saker av felles interesse. I 2019 hadde forumet 44 medlemmer.

Norecopa fortsetter å finansiere driften av nettstedet for prosjektet **ENRICH Fish**²⁹, som ble avsluttet i 2017. Hovedmålet med ENRICH Fish var å forbedre miljøforholdene for atlantisk laks under laboratorieforsøk. Laks er for tiden den mest brukte forsøksdyrarten i Norge. ENRICH Fish var et samarbeid mellom Norecopa, Nofima Tromsø og Havforskningsinstituttet, finansiert med midler fra Forskningsrådet.

Norecopas årsmøte og fagseminar

Norecopa arrangerte sitt årsmøte på Adamstua i Oslo den 4. juni 2019, etterfulgt av et fagseminar³⁰.

Seminaret besto av følgende presentasjoner:

- Dr. Jane Hurst fra Liverpool University presenterte *Mouse handling made easy – Reducing anxiety in mice and their handlers*³¹
- Senior First Officer Jake Hannabuss³², TUI Airlines, diskuterte *Aviation and animal research - Can we learn from one another? Human factors, a pilot's perspective*
- Dr. Henna-Kaisa Wigren³³ fra University of Helsinki snakket om *Sleep and Circadian Rhythms: why should we care?*

²⁷ <https://norecopa.no/norina-database>

²⁸ <https://norecopa.no/textbase-database>

²⁹ <https://norecopa.no/fish/projects/enrich-fish>

³⁰ <https://norecopa.no/about-norecopa/annual-meetings>

³¹ <https://nc3rs.org.uk/news/results-mouse-studies-deeply-affected-way-animals-are-handled>

³² <https://www.linkedin.com/in/jake-hannabuss-09a09272>

³³ <https://www.helsinki.fi/en/atom/138821>

Under fagseminaret etter Norecopas årsmøte den 4. juni 2019 presenterte professor Jane Hurst fra Liverpool University resultatene av hennes forskning på å redusere frykt hos mus og personalet som håndterer dem.

PREPARE-retningslinjene for planlegging av forskning og testing på dyr

Et stadig økende antall institusjoner har anerkjent PREPARE-retningslinjene. Eksemplene fra 2019 inkluderer følgende:

- Det britiske Home Office har oppdatert sin veiledning vedrørende søknader om dyreforsøk.³⁴ Søknadsmalen³⁵ nevner PREPARE spesifikt som retningslinjer for planlegging av forskning og testing.
- European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) publiserte en erklæring i 2019 som fastslo at firmaer tilsluttet EFPIA skulle støtte bruken av PREPARE når eksperimentelt design og rapportering av dyreforsøk diskuteres³⁶.
- Det britiske UK Research Integrity Office publiserte *Primer on Research Involving Animals* som fastslår at PREPARE representerer dagens beste praksis innenfor forsøksdyrlære³⁷.
- Det tyske Senate Commission on Animal Protection and Experimentation³⁸, som er en del av det sentrale German Research Foundation (DFG)³⁹ har sitert PREPARE i sin *Guidance on the 3Rs and the validity of animal experiments*.

³⁴ <https://www.gov.uk/government/publications/animal-testing-and-research-improve-your-project-licence-application>

³⁵ https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/670717/Annotated_PPL_v2.0_171221.pdf

³⁶ <https://efpia.eu/media/413434/experimental-design-workshop-report.pdf>

³⁷ <https://ukrio.org/wp-content/uploads/UKRIO-Research-Integrity-a-primer-on-research-involving-animals-V1.0-Feb-2019.pdf>

³⁸ https://www.dfg.de/en/dfg_profile/statutory_bodies/senate/animal_protection/index.html

³⁹ https://www.dfg.de/en/dfg_profile/mission/what_is_the_dfg/index.html

- Association for the Study of Animal Behaviour (ASAB) og Animal Behavior Society (ABS) har begge anerkjent PREPARE i deres felles retningslinjer for atferdsforskning⁴⁰.

En større oversikt over slike anerkjennelser finnes på Norecopas nettsider⁴¹.

PREPARE-sjekklisten ble oversatt til koreansk, latvisk, nederlandsk og tyrkisk i 2019. Sjekklisten foreligger nå på tilsammen 21 språk. I tillegg er den franske oversettelsen blitt forbedret. Norecopa er takknemlig til kollegaer i disse landene for uvurderlig hjelp med oversettelsene.

I 2019 begynte Norecopa å tilby én-dagskurs med tittelen *Are you PREPARED? How to design animal experiments*. Det første kurset ble holdt i København den 19. mars 2019, og det andre i Trondheim den 17. september 2019, begge i samarbeid med Scanbur Academy⁴². Norecopas sekretær holdt et lignende men forenklet kurs for forskere i Luxembourg den 7. november 2019. Norecopa planlegger å arrangere flere av disse kursene i fremtiden. Vi takker Kirsten Bayer Anderson (Scanbur) for hennes administrativt arbeid, og for hennes presentasjon, samt Axel Kornerup Hansen (Københavns Universitet), Birgitte Kousholt (Århus Universitet) og Tine Larsen (Scanbur) for deres presentasjoner.

PREPARE

 norecopa

The PREPARE Guidelines Checklist

Planning Research and Experimental Procedures on Animals: Recommendations for Excellence

Adrian J. Smith¹, R. Eddie Clutton¹, Elliot Lilley¹, Kristine E. As. Hansen² & Tine Bratberg³

¹Norecopa, c/o Norwegian Veterinary Institute, P.O. Box 720 Sentrum, 0108 Oslo, Norway; ²Royal (Dick) School of Veterinary Studies, Easter Bush, Midlothian, EH25 9RG, U.K.; ³Research Animals Department, Science Group, RSPCA, Woburn Way, Southwicks, Northants, NN12 8BS, U.K.; ⁴School of Experimental Biomedicine, Department of Preclinical Clinical Sciences, Faculty of Veterinary Medicine, Norwegian University of Life Sciences, P.O. Box 148, 0403 Ås, Norway; ⁵Division for Research Management and External Funding, Western Norway University of Applied Sciences, 6020 Bergen, Norway

PREPARE consists of planning guidelines which are complementary to reporting guidelines such as ARRIVE¹. PREPARE covers the three broad areas which determine the quality of the preparation for animal studies:

1. Formulation of the study
2. Dialogue between scientists and the animal facility
3. Quality control of the components in the study

The topics will not always be addressed in the order in which they are presented here, and some topics overlap. The PREPARE checklist can be adapted to meet special needs, such as field studies. PREPARE includes guidance on the management of animal facilities, since in-house experiments are dependent upon their quality. The full version of the guidelines is available on the Norecopa website, with links to global resources, at <https://norecopa.no/PREPARE>. The PREPARE guidelines are a dynamic set which will evolve as more species- and situation-specific guidelines are produced, and as best practice within Laboratory Animal Science progresses.

Topic	Recommendation
(A) Formulation of the study	
1. Literature searches	☐ Form a clear hypothesis, with primary and secondary outcomes. ☐ Consider the use of systematic reviews. ☐ Decide upon databases and information specialists to be consulted, and construct search terms. ☐ Assess the relevance of the species to be used, its biology and suitability to answer the experimental questions with the least suffering, and its welfare needs. ☐ Assess the reproducibility and translatability of the project.
2. Legal issues	☐ Consider how the research is affected by relevant legislation for animal research and other areas, e.g. animal transport, occupational health and safety. ☐ Locate relevant guidance documents (e.g. EU guidance on project evaluation).
3. Ethical issues, harm-benefit assessment and humane endpoints	☐ Construct a lay summary. ☐ In dialogue with ethics committees, consider whether statements about this type of research have already been produced. ☐ Address the 3Rs (replacement, reduction, refinement) and the 3Ss (good science, good sense, good sensibilities). ☐ Consider pre-registration and the publication of negative results. ☐ Perform a harm-benefit assessment and justify any likely animal harm. ☐ Discuss the learning objectives if the animal use is for educational or training purposes. ☐ Allocate a severity classification to the project. ☐ Define objective, easily measurable and unequivocal humane endpoints. ☐ Discuss the justification, if any, for death as an end-point.
4. Experimental design and statistical analysis	☐ Consider pilot studies and statistical power and significance levels. ☐ Define the experimental unit and decide upon animal numbers. ☐ Choose methods of randomisation, prevent observer bias, and decide upon inclusion and exclusion criteria.

Topic	Recommendation
(B) Dialogue between scientists and the animal facility	
5. Objectives and timescale, funding and division of labour	☐ Arrange meetings with all relevant staff when early plans for the project exist. ☐ Construct an approximate timescale for the project, indicating the need for assistance with preparation, animal care, procedures and waste disposal/decontamination. ☐ Discuss and disclose all expected and potential costs. ☐ Construct a detailed plan for division of labour and expenses at all stages of the study.
6. Facility evaluation	☐ Conduct a physical inspection of the facilities, to evaluate building and equipment standards and needs. ☐ Discuss staffing levels at times of extra risk.
7. Education and training	☐ Assess the current competence of staff members and the need for further education or training prior to the study.
8. Health risks, waste disposal and decontamination	☐ Perform a risk assessment, in collaboration with the animal facility, for all persons and animals affected directly or indirectly by the study. ☐ Assess, and if necessary produce, specific guidance for all stages of the project. ☐ Discuss means for containment, decontamination, and disposal of all items in the study.
(C) Quality control of the components in the study	
9. Test substances and procedures	☐ Provide as much information as possible about test substances. ☐ Consider the feasibility and validity of test procedures and the skills needed to perform them.
10. Experimental animals	☐ Decide upon the characteristics of the animals that are essential for the study and for reporting. ☐ Avoid generation of surplus animals.
11. Quarantine and health monitoring	☐ Discuss the animals' likely health status, any needs for transport, quarantine and isolation, health monitoring and consequences for the personnel.
12. Housing and husbandry	☐ Attend to the animals' specific instincts and needs, in collaboration with expert staff. ☐ Discuss acclimatisation, optimal housing conditions and procedures, environmental factors and any experimental limitations on these (e.g. food deprivation, solitary housing).
13. Experimental procedures	☐ Develop refined procedures for capture, immobilisation, marking, and release or rehoming. ☐ Develop refined procedures for substance administration, sampling, sedation and anaesthesia, surgery and other techniques.
14. Humane killing	☐ Consult relevant legislation and guidelines well in advance of the study. ☐ Define primary and emergency methods for humane killing. ☐ Assess the competence of those who may have to perform these tasks.
15. Necropsy	☐ Construct a systematic plan for all stages of necropsy, including location, and identification of all animals and samples.

References

1. Smith AJ, Clutton RE, Lilley E, Hansen KEA & Bratberg T. PREPARE Guidelines for Planning Animal Research and Testing. *Laboratory Animals*. 2017; DOI: 10.1177/002071717728422.
2. Kilbunny C, Brown NG, Gahan JC et al. Improving Biomedical Research Reporting: The ARRIVE Guidelines for Reporting Animal Research. *PLoS Biology*. 2010; DOI: 10.1371/journal.pbio.1000412.

Further information
<https://norecopa.no/PREPARE> | post@norecopa.no | [@norecopa](#)

⁴⁰ <https://norecopa.no/3r-guide/guidelines-for-the-treatment-of-animals-in-behavioural-research-and-teaching>

⁴¹ <https://norecopa.no/prepare/endorsements>

⁴² <https://www.scanbur.com/academy>

Norecopas sekretær holdt tilsammen 18 presentasjoner i 2019 om PREPARE, i 13 land. Sekretæren deltok fysisk i Belgia, Danmark, Finland, Japan, Luxembourg, Norge, Sverige, Sør-Korea, Tsjekkia, Tyskland og Østerrike, mens én presentasjon var forhåndsinnspilt via nettet (ESLAV/ECLAM Summer School i Stockholm). I tillegg ble posterpresentasjoner utstilt i Belgia, Danmark, Tsjekkia og Østerrike. Sekretæren presenterte også PREPARE og alternativer til dyreforsøk på et kurs i forsøksdyrlære for forskere i Tromsø.

I 2019 produserte Norecopa en tegnefilm på 3 minutter som forklarer hensikten med PREPARE-retningslinjene. Prosjektet ble finansiert av arkitekt Finn Rahns legat⁴³. Tegnearbeidet ble utført av Per Trystad⁴⁴ og kommentaren ble innspilt av Norecopas sekretær i samarbeid med IVIO⁴⁵. Illustrasjonen nedenfor er et sammendrag av filmen:

Norecopas 3R-pris

⁴³<https://www.vetnett.no/stipender-og-legater>

⁴⁴<http://www.trystad.com>

⁴⁵<https://www.ivio.no>

Norecopas 3R-pris⁴⁶ på kr 30 000 ble delt ut for niende gang under årsmøtet og fagseminaret i Oslo den 4. juni 2019.

Årets vinner var Arne Olav Melleby ved Oslo universitetssykehus Ullevål, for sitt arbeid med å utvikle en bedre kirurgisk teknikk⁴⁷ til bruk på mus i forbindelse med forskning på kronisk hjertesvikt. En artikkel som beskriver teknikken, hvor han er førsteforfatter, er blitt publisert⁴⁸. Metoden, som allerede er blitt tatt i bruk i utlandet, kan nesten halvere antallet mus som trengs for hjertesviktmodellen, og i tillegg reduserer den drastisk antallet dødsfall etter operasjonen. Ikke minst, skaper metoden en mer standardisert modell for denne forskningen, som igjen reduserer antallet dyr som trengs i hver studie.

Stortingsrepresentant Morten Ørsal Johansen⁴⁹ overrakte prisdiplomet (se bildet på årsberetningens omslag).

FELASA-kongressen

FELASA-kongressen ble avholdt i Praha 10.-13. juni, med litt over 2 000 deltagere⁵⁰. Kongressen viste seg å være en viktig anledning for Norecopa å presentere sitt arbeid. I løpet av kongress holdt Norecopas sekretær tre presentasjoner:

1. *Research and management of wild animals: Politics, ethics and the 3Rs* (skrevet i samarbeid med Jon M. Arnemo)⁵¹
2. *PREPARE before you ARRIVE: Good reporting relies on good planning*⁵²
3. *Norecopa: experiences in building 3R databases and international networks*⁵³

I tillegg hadde Norecopa to posterpresentasjoner, og var medforfatter på en tredje:

1. *The Norecopa website: A collection of global 3R resources*⁵⁴
2. *Planning, conducting and reporting farm animal research*, i samarbeid med Eddie Clutton, Marianne Oropeza-Moe and Corina Berset⁵⁵
3. *'One Europe': The challenge of consistency in severity classification*, i samarbeid med Anne Zintzsch, Nikolaos Kostomitsopoulos and Jan-Bas Prins⁵⁶

Norecopa lanserte tre nye ressurser under kongressen (beskrevet i mer detalj nedenfor):

1. En samling retningslinjer for klassifisering av belastningen på forsøksdyr

⁴⁶ <https://norecopa.no/about-norecopa/3r-prize>

⁴⁷ <https://academic.oup.com/view-large/figure/121560799/cvy141f1.tif>

⁴⁸ <https://academic.oup.com/cardiovascres/article/114/12/1680/5033447>

⁴⁹ <https://www.stortinget.no/no/Representanter-og-komiteer/Representantene/Representantfordeling/Representant/?perid=MOJ>

⁵⁰ <http://felasa2019.eu>

⁵¹ <https://norecopa.no/wild>

⁵² <https://norecopa.no/prepareFELASA>

⁵³ <https://norecopa.no/experience>

⁵⁴ <https://norecopa.no/website>

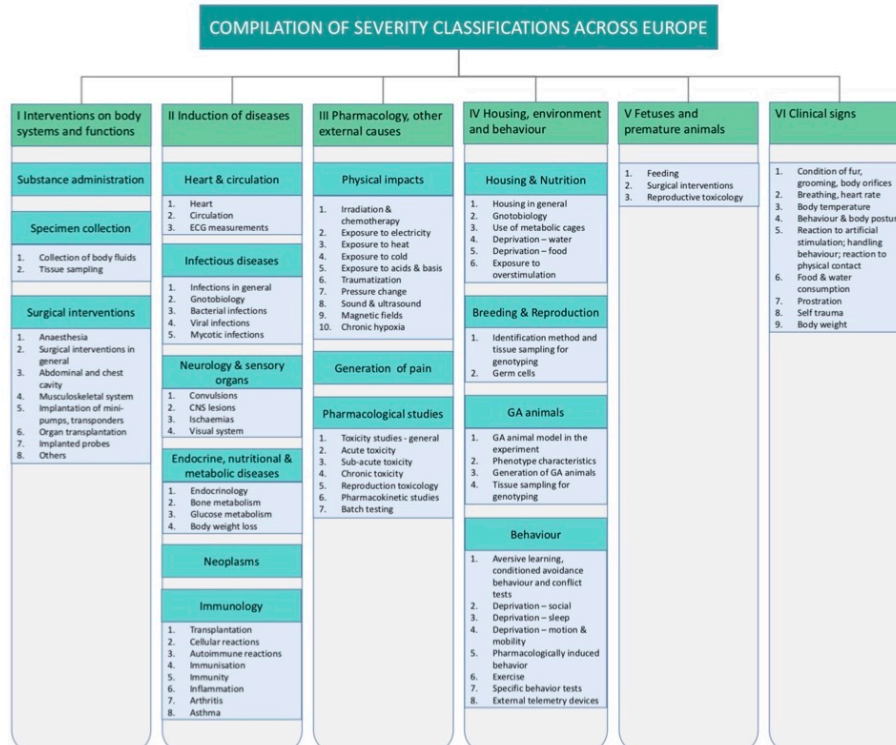
⁵⁵ <https://norecopa.no/farm>

⁵⁶ <https://norecopa.no/OneEurope>

2. Et interaktivt kart over europeiske 3R-sentre
3. Innlemmelse av EUs inventar av 3R-ressurser i Norecopas nettsted

En samling retningslinjer for klassifisering av belastningen på forsøksdyr

Norecopas sekretær og samarbeidspartnere i utlandet samlet og publiserte en oversikt over systemer for å klassifisere belastningene forbundet med dyreforsøk. Samlingen tok utgangspunkt i systemer som er blitt publisert i Europa for å imøtekomme kravet i EU-direktiv 2010/63 om klassifisering av prosedyrer som mild, moderat belastende eller sterkt belastende⁵⁷. Erfaring tilsier at klassifiseringen fortsatt er for lite harmonisert innen EU. En pålitelig belastningsvurdering og klassifisering av prosedyrer er nødvendig i forbindelse med etisk vurdering av dyreforsøk, samt for å kunne informere samfunnet om hva forsøksdyr utsettes for. Dette arbeidet var et samarbeid med Anne Zintzsch (på den tiden koordinator av 3R Centre ICAR3R⁵⁸ i Giessen), Jan-Bas Prins (Leiden University Medical Centre og Francis Crick Institute) og Nikolaos Kostomitsopoulos (Biomedical Research Foundation of the Academy of Athens). Oversikten vil hjelpe å identifisere områder hvor mer forskning er nødvendig, og stimulere diskusjoner slik at mer informasjon blir gjort tilgjengelig. Dette vil forhåpentligvis føre til en forbedring av kriteriene brukt i dag for å klassifisere belastningen på forsøksdyr.

⁵⁷ <https://norecopa.no/legislation/eu-directive-201063>

⁵⁸ https://www.uni-giessen.de/faculties/f10/departments/clinic/animal-welfare-and-3r-centre/icar3r-en?set_language=en

Samlingen består av en analyse av 5 sett med retningslinjer for klassifisering av belastninger på forsøksdyr. Disse er blitt delt inn i 6 hovedgrupper med intervensjoner eller tilstander, med tilsammen 84 undergrupper.

Et interaktivt kart over europeiske 3R-sentre

På vegne av nettverket har Norecopa konstruert et interaktivt kart over europeiske 3R-sentre, med lenker til beskrivelser av hvert senter⁵⁹. Kartet er avbildet på årsberetningens omslag.

Innlemmelse av EUs inventar av 3R-ressurser i Norecopas nettsted

I 2019 innlemmet Norecopa en oversikt over 3R-ressurser, laget av EU-Kommisjonens Joint Research Centre (JRC), i nettstedet. Inventaret var basert på data fra en spørreundersøkelse i 2016 og inneholder over 800 ressurser. Det finnes mer informasjon om inventaret, inkludert bakgrunnen for undersøkelsen, på Norecopas nettsider ⁶⁰. Ved å innlemme inventaret i Norecopas nettsted kan søk foretas med alle filtrene til søkemotoren. Norecopa er svært takknemlig til Universities Federation for Animal Welfare (UFAW)⁶¹ som sponset dette arbeidet med £1 500. Dette beløpet er ikke nevnt spesifikt i diagrammet tidligere i denne årsberetningen om fordelingen av Norecopas inntekter fordi det ankom sent i 2018 og ble dermed en del av underforbruket det året som ble overført til 2019.

Deltagelse på andre faglige møter

Norecopas sekretær var invitert foredragsholder på følgende faglige møter i 2019, i tillegg til FELASA-kongressen:

1. Et kurs for forskere ved Karolinska Institutet i Stockholm den 28. januar 2019.
2. Et seminar ved Universitetet i Oulu den 31. januar 2019.
3. Et møte av europeiske 3R-sentre i Berlin den 14.-15. mars 2019.
4. Et seminar ved Universitetet i Göteborg den 26. mars 2019.
5. Et kurs for forskere ved Universitetet i Tromsø den 11. mars 2019.
6. Et møte for universitetene i syd-vest England i Bristol den 4. april 2019.
7. Årsmøtet for International Society for Transgenic Technology⁶² i Kobe, Japan, den 7.-10. april 2019.

⁵⁹ <https://norecopa.no/3REurope>

⁶⁰ <https://norecopa.no/european-commission-inventory-of-3rs-knowledge-sources>

⁶¹ <https://www.ufaw.org.uk/>

⁶² <https://www.transtechsociety.org/index.php>

8. Et 2-dagers symposium i Seoul den 14.-15. mai 2019 som feiret 60-årsjubileet for utgivelsen av Russell og Burch sin bok om de tre R'ene. I tillegg var han tilstede under en minnedag den 13. mai som markerte bruken av forsøksdyr (se bildet på årsberetningens omslag).
9. Det årlige symposiet arrangert av Belgian Council for Laboratory Animal Science (BCLAS) i Blankenberge, Belgia den 20.-21. mai 2019. BCLAS hadde valgt PREPARE som tema for symposiet.
10. ESLAV/ECLAM Summer School⁶³ i Stockholm i juni 2019. Innlegget var forhåndsinnspilt (med lyd) idet han var på ferie⁶⁴.
11. Baltic Summer School i Estland for atferdsforskere⁶⁵ den 30. august 2019.
12. Universitetet i Bergens seminar om belastninger og humane endepunkter i fiskeforskning⁶⁶ den 4. oktober 2019.
13. 22nd European Congress on Alternatives to Animal Testing (EUSAAT-kongressen)⁶⁷ i Linz den 10.-13. oktober 2019. I tillegg stilte han ut plakater om PREPARE og Norecopa, og deltok på en rundebordsdiskusjon om arbeidet til de europeiske 3R-sentrene. Nettverket av sentrene holdt et møte??? under kongressen, og diskuterte det interaktive kartet og nettsidene som Norecopa har laget til nettverket⁶⁸.
14. Et seminar for over 300 forskere, teknikere og medlemmer av dyrevelferdsenheter⁶⁹ ved Universitetssykehuset i Leuven, Belgia den 17. oktober 2019.
15. Luxembourgs første 3R-symposium⁷⁰ den 7. november. Dagen etter holdt han et tre-timers arbeidsseminar for 25 unge forskere om design av dyreforsøk, med PREPARE som ramme.
16. Det danske 3R-senterets årlige 3R-symposium den 12.-13. november 2019, med 230 deltagere. Han stilte ut to plakater og holdt en 30-minutters muntlig presentasjon med tittelen *How to improve scientific validity and animal welfare: guidelines for animal research*⁷¹. Under presentasjonen av plakatene⁷² viste han den 3-minutter lange tegnefilmen om PREPARE⁷³.

⁶³ <http://eslav-eclam.org/education/eslav-eclam-summer-school/module-4-experimental-and-surgical-techniques-design-and-conduct-of-research/>

⁶⁴ <https://norecopa.no/ESLAV2019>

⁶⁵ <https://www.helsinki.fi/en/research/doctoral-education/doctoral-schools-and-programmes/doctoral-school-in-health-sciences/doctoral-programme-brain-mind/courses-and-events#section-65146>

⁶⁶ <https://www.uib.no/fg/dyreavdelingen/124207/severity-and-humane-endpoints-fish-research>

⁶⁷ <http://eusaat-congress.eu>

⁶⁸ <https://norecopa.no/overview-of-european-3r-centres>

⁶⁹ <https://gbiomed.kuleuven.be/english/corefacilities/research-involving-laboratory-animals/symposium-17-10-2019>

⁷⁰ <http://sante.public.lu/fr/agenda/conferences/2019/11/first-luxembourg-3R-symposium/index.html>

⁷¹ <https://norecopa.no/Copenhagen2019>

⁷² https://3rcenter.dk/fileadmin/user_upload/Editor/images/Om_Danmarks_3R-Center/Symposium/Symposium_2019/Praesentationer_2019/Postersession.pdf

⁷³ <https://vimeo.com/358069203>

Norecopas sekretær deltok også på det årlige Animal Science Meeting i London den 6. desember 2019, arrangert i fellesskap av Innenriksdepartementet og Royal Society of Biology. Han delte ut flyveblad om Norecopas aktiviteter.

Medforfatter av PREPARE-retningslinjene, Senior Scientific Officer Elliot Lilley ved RSPCA, fremmet PREPARE ved sjette Sino-British International Forum on Laboratory Animal Science i Nanjing, Kina den 22.-24. mai 2019.

Kontaktmøter

Stortinget

Norecopas sekretær har fortsatt kontakten med stortingsrepresentanter, for å øke den politiske interessen for de 3 R'ene, og for å demonstrere behovet for flere ressurser til arbeidet med alternativer til dyreforsøk.

Den 15. oktober 2019 holdt sekretæren et innlegg (2:37:20 inn i dette opptaket⁷⁴) og leverte et notat⁷⁵ under Næringskomitéens høring om Regjeringens budsjettforslag for 2020. Det er denne komitéen som behandler budsjettkapitlet som det statlige bidrag til Norecopa kommer fra.

Forskningsrådet og NENT

Norecopa fortsetter å holde kontakt med Forskningsrådet. I 2018 utlyste Forskningsrådet midler på INFRASTRUKTUR-programmet. Norecopa søkte om midler for å styrke sekretariatet, sikre arbeidet med å vedlikeholde nettsidene på lang sikt, og for å lage et brukerredigert nettsted for å dele informasjon om forbedring av dyreforsøk (Refinement Wiki). Programmet fikk 92 søknader. Norecopa ble underrettet i 2019 at deres søknad ikke nådde opp. Arbeidet på Wiki'en ble senere startet med midler fra Dyrevernfondet (se nedenfor).

Mattilsynet

I 2019 ble Norecopa igjen invitert til et samarbeidsmøte med Mattilsynets forsøksdyrgruppe. Møtet ble holdt den 24. mai i Oslo. Etter møtet ble det satt inn en lenke til PREPARE-retningslinjene på Mattilsynets søknadsskjema for dyreforsøk.

Den nasjonale komitéen om beskyttelse av dyr som brukes i forskning

⁷⁴ <https://www.stortinget.no/no/Hva-skjer-pa-Stortinget/Videoarkiv/Arkiv-TV-sendinger/?mbid=/2019/H264-full/Hoeringssal2/10/15/Hoeringssal2-20191015-101025.mp4&msid=275&dateid=10004347>

⁷⁵ <https://norecopa.no/media/8302/norecopa-innlegg-horingen-naeringskomiteen-151019.pdf>

Norecopas sekretær ble invitert til to av komitéens møter⁷⁶ i 2019. Komitéen møttes for første gang den 10 april 2019. Norecopa var tilstede under møtene den 28. mai i Bergen og den 21. november 2019 i Oslo.

Samarbeid med de andre nordiske 3R-sentrene

Danmarks 3R-Center

Norecopas sekretær har hatt tett kontakt med det danske senteret⁷⁷ siden 2013 da han ble valgt inn i styret. I 2017 ble hele styret gjenvalgt for 4 nye år. Styret fungerer også som det danske *Udvalg for Forsøgsdyr og Alternativer*. Han deltar i regi av egenperson, ikke som representant for Norecopa, men erfaringene fra dette arbeidet kommer også Norecopa til gode. I 2019 deltok han på 3 styremøter. Han deltok også på senterets årlige 3R-symposium, hvor han hadde en muntlig presentasjon og stilte ut to plakater. Symposiet ble arrangert i København den 12.-13. november⁷⁸ og hadde 230 deltagere.

Øvrige aktiviteter i 2019

1. Norecopas sekretær har deltatt i et nettverk om omsorgskultur ("Culture of Care"), som ble etablert etter FELASA-kongressen i Brussel i juni 2016. Han har konstruert nettsidene for nettverket⁷⁹, og han har brukt tid i 2019 på å oppdatere disse.
2. Norecopa mottok kr 62 500 fra Dyrevernfondet, som forvaltes av Dyrevernalliansen⁸⁰ for å installere programvaren som trengs for å drifte en brukerredigert nettsted (Wiki)⁸¹. Dette vil brukes for å utvikle en Wiki om forbedring av dyreforsøk, til bruk for det internasjonale forsøksdyrmiljøet. De første stegene for installasjon av programvaren og etablering av en brukergruppe ble tatt i slutten av 2019.
3. Association for the Study of Animal Behaviour (ASAB) og Animal Behavior Society (ABS) publiserer årlig felles retningslinjer for atferdsforskning i tidsskriftet *Animal Behaviour*. I 2019 tilbød Norecopas sekretær å bidra med oppdatering av lenkene i retningslinjene. En ny utgave av retningslinjene er publisert⁸².
4. Norecopas sekretær er medlem av en arbeidsgruppe som i 2019 begynte å gi råd om oppdatering av retningslinjene for etisk evaluering når det søkes om midler til dyreforsøk gjennom EUs Horisont 2020-program⁸³.

⁷⁶ <https://norecopa.no/legislation/norway/nasjonal-komite-om-beskyttelse-av-dyr-som-brukes-i-forskning>

⁷⁷ <http://www.3rcenter.dk>

⁷⁸ <https://3rcenter.dk/arrangementer/symposium-2019>

⁷⁹ <https://norecopa.no/coc>

⁸⁰ <https://www.dyrevern.no/english>

⁸¹ <https://en.wikipedia.org/wiki/Wiki>

⁸² <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0003347218304019>

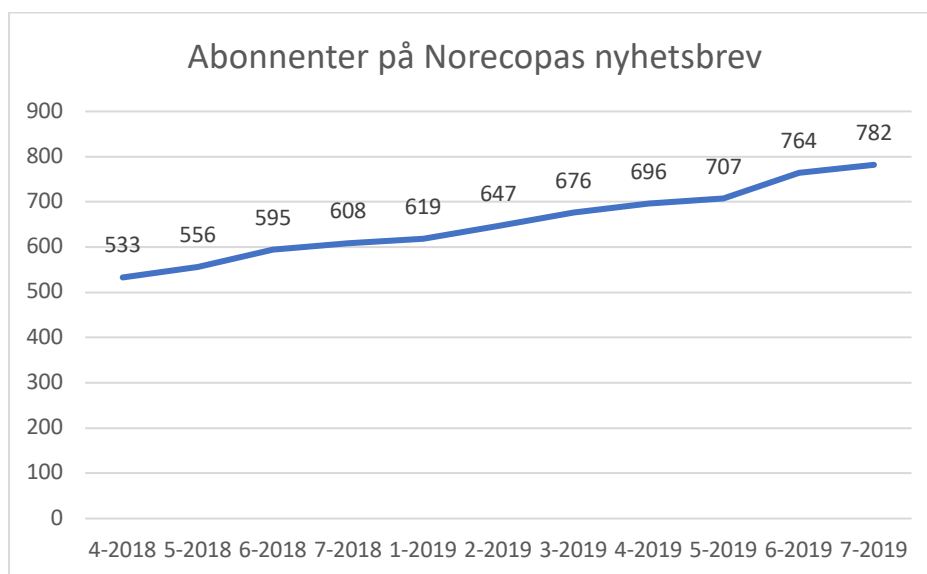
⁸³ http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/ethics/h2020_hi_ethics-self-assess_en.pdf

5. Norecopas sekretær søkte råd hos kvalitetssjef Lone Sønnichsen hos den danske veterinærforeningen om fremming av Norecopa.

Norecopas publikasjoner i 2019

Nyhetsbrev

Siden 2008 har sekretæren sendt ut elektroniske nyhetsbrev til samtlige medlemmer i Norecopa og andre interessenter. Det er sendt ut 7 nyhetsbrev i 2019. Nyhetsbrevene er blitt utgitt på engelsk siden juni 2017. Alle er arkivert på Norecopas nettsted⁸⁴, slik at innholdet er søkbart, noe som igjen øker deres verdi. Antallet abonnenter økte med nesten 30% i 2019, fra 608 i desember 2018 til 782 i desember 2019.

Vitenskapelige artikler

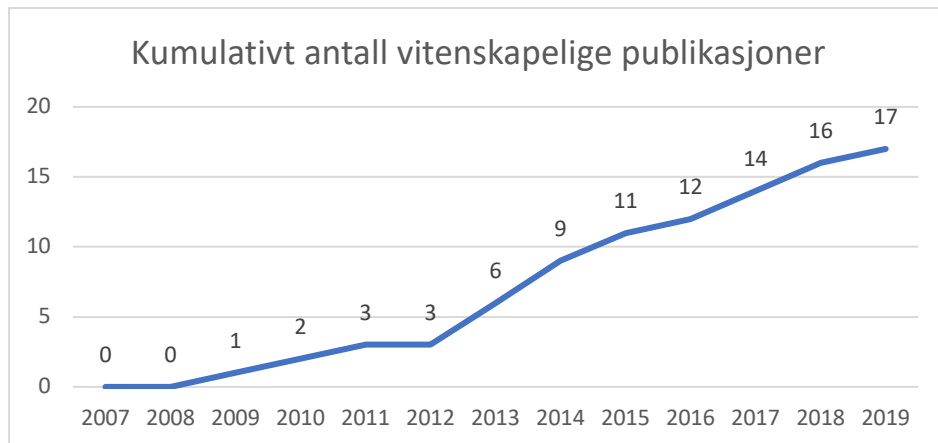
Norecopas sekretær har publisert følgende vitenskapelig artikkel i 2019:

Smith AJ & Lilley E (2019): The Role of The Three Rs in Improving the Planning and Reproducibility of Animal Experiments. *Animals*, 9(11). doi: 10.3390/ani9110975⁸⁵

I tillegg til denne publikasjonen, har han skrevet kapitler for tre bøker som skal utgis i 2020.

⁸⁴ <https://norecopa.no/news/newsletters>

⁸⁵ <https://www.mdpi.com/2076-2615/9/11/975>

Norecopas sekretær har også fungert som fagfellevurderer for tidsskriftene *ALTEX* og *Animals*.

Kronikker og leserbrev

Norecopa har ikke hatt kapasitet til å skrive kronikker i 2019. Norecopas sekretær ble intervjuet av Nature i august 2019 i forbindelse med en artikkel om bruken av registre for å redusere skjevheter i dyreforsøk⁸⁶.

Norecopa og sosiale media

Norecopa har hatt en Facebook-profil⁸⁷ siden mai 2013. Ved begynnelsen av januar 2019 fulgte 627 personer profilen. Ved slutten av året hadde dette tallet steget til 671.

Norecopa åpnet en Twitter-konto i 2016 under navnet @norecopa⁸⁸. Sekretæren legger også ut informasjon om Norecopa på sin side hos LinkedIn⁸⁹.

⁸⁶ <https://www.nature.com/articles/d41586-019-02676-4>

⁸⁷ <https://www.facebook.com/Norecopa>

⁸⁸ <https://twitter.com/norecopa>

⁸⁹ <https://www.linkedin.com/in/adrian-smith-bb567b5a>